

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πάλε ἀς ἔρτωμεν εἰς τὸν ρῆγα· ὅτι δὲν ἐπιστεῦσεν τὰ
λογία τῶν δύο κυράδων, ἐζήτησεν τοὺς ἄρχοντας βουλάς του,
πρῶτον τοὺς ἀδελφούς του καὶ τοὺς προδέλοιπους παρούνιδες,
ψουμάτους καὶ λιζίους καὶ συμβουλατόρους, καὶ ἐκάτσεν τους
καθόρδινα. Ἐζήτησεν ὁ ρῆγας εἰς τὴν αὐτὴν τάξιν· ἄρχοντες
κατὰ θεὸν τιμημένοι, φίλοι καὶ ἀδελφοί, εἰς αὐτόν σας ἀγκα-
λίω τὸν πόνον καὶ τὸ καμίνιν καὶ καμὸν τῆς καρδιάς μου· τὸ
λοιπὸν νῦν δὲν εἶναι νὰ τὸ θαυμασθῆ τινὰς τοῦτον τὸ γίνην,
ὅτι ἀξ αὐτόν μου ἐγίνην, καὶ δὲν καταγνῶνω ἄλλον παρὸς τὸν
ἐμαυτόν μου. Ὁ θεὸς ἐποῖκέν με ρῆγαν τῆς Κύπρου καὶ ἐκράξε
με καὶ τῶν Ἱεροσολύμων, καὶ πρὶν τὸν καιρὸν ἀνάγκαζα καὶ
ἐπεθύμουν νὰ κτήσω τὸ ρηγάτον Ἱεροσολύμων, καὶ τοῦτον ἀ-
νάγκαζα νὰ τὸ τελειώσω διὰ καλὸν· καὶ τιμὴν δική σας καὶ
ἐδικήν μου· καὶ ὁ θεὸς ἐπαιδεῦσέν με διὰ νὰ τζακίση τὴν σου-
περπίαν μου. Νᾶχεν ποίσειν ὁ θεὸς νᾶχά ᾽στεν ρῆγας τῆς Κύ-
πρου τιμημένος, καὶ ὄχι ρῆγας ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νᾶμαι
ἀντροπιασμένος! ὅτι εἰς τὸν αἰγόκερων ζῴδιον ἐγεννήθηκα, καὶ
εἰς τὸν πλανήτην τὸν καιρὸν ἐστέφθηκα. Τὸ λοιπὸν, ἄρχοντες,
ὠδᾶ σᾶς παρακαλῶ καὶ ἐσυμπιάσα σας νὰ σᾶς εἰπῶ τὸ ἀγκά-
λεμάν μου, καὶ ἔνι πολλὰ βαρὺν καὶ δυσβάστακτον, καὶ ἀν-
τροπιασμένον, καὶ ἄπρεπον νὰ σᾶς τὸ ξηγηθῶ. Ἐγὼ ξεύρω πῶς
ὄλοι εἶσθε σοφοί· δέτε τὴν ζητησίαν μου, καὶ δικαιώσατέ με ὡς
γίον νὰ σᾶς δώσῃ χάριν καὶ γνῶσιν τὸ ἅγιον πνεῦμα. Τότε
ὄλοι ἕναν στόμαν εἶπαν εἰς αὐτόν του· ἀφέντη, ἂν ἔν' καὶ τινὰς
εἶχεν φαντασίαν ἢ πάθος, καὶ ἐφάνην του, καὶ εἶπᾶν σου λόγια
ἄπρεπα εἰς τὴν βασίλαν σου, ὡς φρόνιμος μηδὲν τὰ πιστεύσης,
ὅτι πολλὰ λαλοῦν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι δὲν εἶναι εὐαγγέλια.
Καὶ ὁ ρῆγας ἐγέμωσεν χολὴν καὶ λαλεῖ τους ἀκανί· ἂν ἔν' καὶ
μὲν δέν μου πιστεύετε, νᾶτε τὸ χαρτὶν τοῦτον τὸ μοῦ ἐπέ-
ψαν εἰς τὴν Φραγγίαν, ἀπὸ ξαυτῆς του νὰ γρωνίσετε τὸ πρᾶ-
μαν πῶς ἐδιάβην. Ὅμως ζητῶ σας βουλὴν ἵντα σᾶς φαίνεται
νὰ ποίσω· ν' ἀφήσω τὴν γυναῖκάν μου καὶ νὰ τὴν πέψω τοῦ
κυροῦ της, νὰ σκοτώσω τὸ σκύλλον τὸν ψωριάρην ὅπου πόντι-
σεν τὸ μαργαριτάρην, οὐ νὰ μηδὲν δείξω φανὸν τίποτε; Πέτε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μου τὸν φανόν σας, καὶ προμουτιάζω σας νὰ μὲν ποίσω ἄλλον, παρὰ τὸ νὰ μὲ βουλεύσετε· μηδὲν πῆτε, πλανῶ σας μὲ λογία, ἀμμὲ καλὰ ἐμπορῶ νὰ πάρω βεντέτταν. Ἀγωνίζετε, ὅτι δὲν ἐδόθην εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, καὶ γιὰ τοῦτον λαλῶ· πολλοὶ ἀνθρώποι, πολλαῖς γνώσας· διατὶ ἀποὺ παλαιὸν καιρὸν ἔχομεν ἀθρώπους τῆς βουλῆς γερόντων πειρασμένους, καὶ ἀπὸ ξαυτῆς τους εὐρίσκεται ἡ ἀλήθεια· ἀκομὶ κακὰ ἐμποροῦν οἱ ἀνθρώποι εὐκόλα νὰ κρίνουν τὸν ἑμαυτὸν τους, οὐδὲ οἱ γιατροὶ νὰ ἰατρεύσουν ταῖς γεναῖκές τους καὶ τὰ παιδιὰ τους, ὅτι πᾶσα πόνον κρινίσκουν τὸν ἄπρεπα ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀγάπην τοὺς ἀγαποῦσιν· ἀμμὲ ξένοι ἰατροὶ πρέπει νὰ ἰατρεύσουν τῶν ἰατρῶν τὰς γεναῖκας καὶ τὰ παιδιὰ τους, καὶ ξένοι κριτάδες νὰ κρίνουν τὰ ἀγκαλέματα τῶν ἄλλων, ὅτι λείπει τους ὁ θυμὸς καὶ ἡ λύπη, καὶ δὲν θωροῦν τὸ πρᾶμαν ὡς γίον εἶναι. Διὰ τοῦτον ἔφερα τὴν ἀφεντιάν σας, καὶ βάλλω τὸ ἀγκαλέμαν μου ὀμπρός σας, καὶ ὡς γίον νὰ σᾶς φανῆ κρίνετέ το!

Ἀποκρίθησαν τοῦ ρηγὸς καὶ λαλοῦν του· ἀφέντη μας, ἐγροικῆσαμεν τὸ ἀγκαλέμαν σου καὶ τὴν ἐζητήσιν σου καὶ τὴν παραπόνησιν σου, καὶ ἐλπίζομεν εἰς τὴν χάριν τοῦ θεοῦ νὰ μᾶς διδάξῃ ὡς γίον νὰ τοῦ ἀρέσῃ, καὶ ν' ἀρέσῃ καὶ τῆς βασιλείας σου. Τὸ λοιπόν, ἂν ὀρίσης, ἀπεχώρισαι ὀλίγον ἀποὺ ξαυτῆς μας νὰ συμβουλευτοῦμεν, καὶ νὰ ἐγκλέξωμεν τὸ καλλίτερον τὸ νὰ θελήσῃ ὁ θεός, καὶ νὰ σοῦ ποῦμεν τὸ μέλλει νὰ γινῆ. Γροικῶντα ὁ ρήγας, ὄτοιμα ἐπῆγεν. Καὶ οἱ καβαλλάριδες πολλὰ ἐκοπιάσαν εἰς τὴν μέσσην τους· μερτικὸν ἐλαλοῦσαν νὰ σκοτώσουν τὸν κούντην· καὶ ἐλαλοῦσαν, ἂν τὸ ποίσωμεν φανερόνεται τὸ πρᾶμαν, καὶ θέλει εἶστέν πολλὴ ἀντροπή εἰς αὐτόν μας. Ἄλλοι λαλοῦσαν, καλὰ εἶπετε διὰ τρεῖς ἀφορμαῖς ἐνὶ νὰ φύγωμεν, θυμοῦ, μῖσος, καὶ φάμας· ἀμμὲ ἀνισῶς καὶ ποῦμεν νὰ σκοτώσωμεν τὴν ρήγαινα, νὰ ξεύρετε πῶς εἶναι ἀποὺ μεγάλην γενεῖαν τῶν Καταλάνων, καὶ εἶναι ἀνελεήμονες, καὶ θέλουν πῆν πῶς διὰ μισιτιάν τὸ ποίκαμεν, καὶ θέλουν ἀρματώσειν καὶ θέλουν ἔρτην καὶ θέλουν μᾶς ξυλοθρεύσειν καὶ μᾶς καὶ τὸ δικόν μας. Πάλε ἂν ἔν' καὶ σκοτώσωμεν τὸν κούντην, ὁ λόγος φανερόνεται τὸ γενόμενον, καὶ ἄλλοι πιστεύγουν καὶ ἄλλοι δὲν πιστεύγουν, καὶ τότε ὅλοι θέλουν τὸ πιστεύσειν, ὅτι διὰ τούτην τὴν ἀφορμὴν ἐσκοτώσαν τὸν κούντην· καὶ ὁ λόγος θέλει ἐβγῆν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εις ὅλην τὴν οἰκουμένην· καὶ ὁ ρήγας μας, ὅπου ἔναι ἕναν ὄρνεον καὶ μεῖς τὰ πτερά του, ὡς γίον ἢ ὄρνιθα δὲν φελαῖ χωρὶς τὰ πτερά της, ἤτζου καὶ ὁ ρήγας μοναχός του δὲν φελαῖ χωρὶς μας, οὐδ' ἐμεῖς φελοῦμεν χωρὶς του· τὸ λοιπὸν νῦν θέλουν μᾶς κατηγορήσειν, καὶ ὁ λόγος θέλει στερεωθῆν. Φαίνεται μας ν' ἀγροικίσωμεν καλλιώτερα καὶ νὰ χώσωμεν τὸν λόγον· ἀληθῶς, ὅτι ὁ ρήγας ἔδειξέν μας τὴν γραφὴν ἀποῦ τοῦ ἔπεψεν ὁ σὶρ Τζουὰν ὁ Βισκούντης εἰς τὴν Φρανγκίαν, ἄς ποῦμεν ὅλοι πῶς εἶναι ψεματάρης, καὶ νὰ τὸν ἐβγάλωμεν ἀπὸ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λιζάτου, καὶ ἄς τὸν ἀφήσωμεν εἰς τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ ρηγός· ὡς ἐκεῖνος ὅπου ἐσυκοφάντησεν τὴν ρηγαινὰν καὶ ἀγκρίστην μὲ τὴν βασιλείαν της διὰ τίποτε ταραχὴν ὅπου ἐσκανταλίστην μετὰ τοῦ τὸν διαβόντα καιρόν· καὶ ἂν ἔν' καὶ γλυτώσῃ, δόξα σοὶ ὁ θεός, εἰ δὲ μή, ἄς πάγῃ εἰς τὸ καλόν· παρκάτω κακὸν εἶναι ν' ἀπεθάνῃ ἕνας καβαλλάρης, παρὰ νὰ μᾶς κρατήσουν ἐφίορκους, διατὶ δὲν ἐβλεπίσαμεν τὴν ρηγαινὰν μας· εἰ δὲ καὶ οὐδὲν τὴν ἐβλεπίσαμεν, ἄνταν ἐγροικίσασαμε τὰ ἀπρεπα μαντάτα, διατὶ δὲν ἐποίκαμεν βεντέτταν τοῦ ἀφέντη μας ἀπὸ τὸν ἐχθρόν του καὶ παράβουλον τῆς τιμῆς του. Καὶ εἰς τούτην τὴν λογιὴν εἴ τις νὰ τὸ γροικῆσῃ τοῦτον, θέλει ἀποπιστευθῆν ἀποῦ τὴν κακὴν ἀκουήν, καὶ θέλουν πῆν ὅλοι πῶς ὁ καβαλλάρης εἶπεν ψέματα, καὶ δέτε καὶ πῶς ἔδωκεν ἄδικον θάνατον, καὶ ὁ λόγος θέλει παύσειν· τοῦτον τὸν λόγον ὅλοι θέλουν πιστεύσειν.

Καὶ τὰπισὰ ἐκράξαν τὸν ρηγὰν καὶ ἐποϊκάν του τὴν συντυχίαν· ἀφέντη, διὰ τὴ συντυχία σου ἐγροικίσασαμε τὸ ἀγκάλεμάν σου, καὶ τὸ χαρτὶν τὸ μᾶς ἐδῶκες, καὶ πολλὰ ἐσυντύχαμεν μεσόν μας, καὶ ἐγυρέψασαμεν καὶ ἀπὸ μίαν μερίαν καὶ ἀπὸ ἄλλην νὰ εὐρωμεν ὠχρὰν τίποτες ἀπ' ὅ,τι λαλεῖ τὸ χαρτὶν· τὸ λοιπὸν ἀγρόνισε, ὅτι εἴ τι λαλεῖ τὸ χαρτὶν, εἶναι ψέματα, καὶ ὅτις τὸ ἔγραψεν ψέματα λαλεῖ εἰς τὸν λαιμόν του, καὶ ὅλοι μας ἀντάμα καὶ πᾶσα εἷς μας μερία εἴμεσταν ἔτοιμοι νὰ τὸ προβιάσωμεν ἀπὸ τὸ κορμὶν μας εἰς τὸ δικόν του πῶς εἶναι ψεματάρης, καὶ τοῦτον ἐποϊκέν τον διατὶ ἐμάλλωσεν ἢ κυρὰ ἢ ρηγαινὰ μετὰ του, καὶ ὁ αὐτὸς καβαλλάρης ἐπεθυμῆσέ την καὶ δὲν τὸν ἐβάσταξεν, καὶ ὠργίστην του, καὶ διὰ τοῦτον σοῦ ἔπεψεν τὸ χαρτὶν· ἢ δὲ ἢ κυρὰ μας ἢ ρηγαινὰ εἶναι καλή,

καὶ ἅγια, καὶ εὐγενικὴ καὶ τιμημένη. Καὶ ἀθύμου τὸ μᾶς ἐπrouμουτίαςες νὰ ποίσης τὸ νὰ σὲ βουλεύσωμε.

Καὶ εἰς τούτην τὴν λογιὴν ἐβγάλαν τὸν ρήγαν δικαιω-
μένον, καὶ τὸν καβαλλάρην ψεματάρην. Καὶ εἰς τοῦτον ἐστά-
θην ὁ ρήγας εὐχαρισμένος, καὶ ἐζήτησεν τὸν καβαλλάρην εἰς τὸ
πεγέριν του, καὶ ἔδωκέν τους καὶ τὸ χαρτὶν εἰς τὰς χεῖράς
τους, καὶ ἐγράψαν τον διὰ παράβουλον, ὡς ἐκεῖνος ὅπου ἔβγα-
λεν τῆς ρηγαινας κακὴν ἀκουγὴν. Καὶ ὄνταν ἐγροίκησεν τὰ
λογία τους καὶ ἔθελεν ἔχειν καὶ τῶν δύο κυράδων τῶν καύχων
του τὰ λογία τους, ἐπίστευσεν καὶ ἔπεψε τὸ μεσανυκτικὸν εἰς
τὸ σπίτιν τοῦ καβαλλάρη καὶ ἔκραζάν τον ἀπὸ τὸν ρήγα. Ὁ
καλὸς καβαλλάρης ἦτον εἰς τὸ κρεβάτιν του, καὶ μοναῦτα ἐν-
τύθην καὶ ἐκαβαλλίκευσεν νὰ πάγη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ρηγός·
καὶ ἔξω ἐστέκουνταν τουρκοποῦλοι καὶ Ἀρμένιδες καὶ λαὸς
πολὺς τῶν ἀρμάτων, καὶ πέρνουν τον μοναῦτα καὶ πάγει εἰς
τὴν Κερινίαν, καὶ ἐβάλαν τον εἰς τὴν γούφαν τοῦ Σκουτελλᾶ.
Καὶ ἐποῖκεν κάποσον καιρὸν, καὶ τὰπίσα ἔρχεται ἕνας ἀφέντης
ἀπὸ τὴν Δύσιν νὰ πάγη εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ νὰ προσκυνήσῃ,
τὸν ποῖον ἐπαρακαλέσαν τον οἱ συγγενάδες τοῦ σὶρ Τζᾶν Βι-
σκούντη νὰ τὸν ζητήσῃ ἀπὸ τὸν ρήγαν, ὡς γίον εἶναι συνηθὶν
τοὺς ἀφένταις· καὶ ἐπαρακάλεσεν τὸν ρήγα νὰ τὸν ἐβγάλη
ἀπὸ τὴν γούφαν, καὶ ἐπrouμουτιάσέν του ὁ ρήγας νὰ τὸν ἐβ-
γάλη. Καὶ ὄνταν ὁ κούντης ὁ ξενικὸς ἐπῆγεν, τότες ὄρισεν
ἐβγάλαν τον ἀπὸ τὴν γούφαν τῆς Κερινίας, καὶ ἔπεψέν τον εἰς
τὸν Λιόνταν καὶ ἐβάλαν τον εἰς τὴν γούφαν, καὶ ἔμεινεν χω-
ρὶς φᾶν ὡς που καὶ ἀπόθανεν. Ὁ αὐτὸς καβαλλάρης ἂν ἦτον
νὰ σᾶς εἰποῦν ποτάπος ἀντριωμένος ἦτον καὶ ἡ τζοῦσταις καὶ
πᾶσα ἄρματον ἦτον πολλὰ βαλέντε ἀντρωμένος· τάμε ὁ θεὸς
νὰ τοῦ συγχωρήσῃ.

Κωνσταντῖνος Ν. Σάθας (επιμ.), *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη, τόμος Β΄: χρονογράφοι βασιλείου Κύπρου*, Τύποις του Χρόνου, Βενετία 1873, σ. 53-409.